

2017-2018 URAP DÜNYA SIRALAMASI BASIN BİLDİRİSİ (30 EKİM 2017)

Giriş

URAP (University Ranking by Academic Performance) Araştırma Laboratuvarı; 2009 yılında ODTÜ Enformatik Enstitüsü bünyesinde Türk ve dünya üniversitelerini akademik performanslarına göre sıralamak amacıyla kurulmuştur. Kar amacı gütmeyen bir kurum olan URAP'ta görev yapan elemanların tümü sıralama çalışmalarında gönüllü olarak çalışmaktadır. URAP ekibi, üniversitelerimizin kendi performanslarını dünyanın önde gelen üniversiteleriyle karşılaştırabilmelerine yardımcı olmayı hedeflemektedir. URAP Laboratuvarı, 2010'dan bu yana her yıl dünyanın en iyi 2000 üniversitesini sıralamaktaydı. Ülke içinden ve dışından gelen öneriler doğrultusunda, 2017-2018 dünya sıralamasında dünyadaki yerleri açıklanan üniversite sayısı 2500'e yükseltilmiştir. URAP, dünyadaki gelişmelere göre sıralama göstergelerinde de bazı yenilikler yapmaktadır. Bu yıl, Eylül ayında açıklanmış olan URAP 2017-2018 Türkiye sıralamasında uygulanan ve kaliteyi öne çıkaran yenilik, 2017-2018 dünya sıralamasında da kullanılmıştır.

Bilindiği gibi bu yıl Clarivate Analytics/InCites tüm bilimsel dergileri kendi bilim alanlarındaki etki değerlerine (Journal Impact Factor - JIF) göre 4 gruba ayırmıştır. URAP 2017-2018 dünya sıralamasında, bu yıl makale ve atıf puanları hesaplanırken sadece etki değeri yüksek olan dergilerdeki makaleler (üst %75'lik dilim (Q1, Q2, Q3)) sıralamaya dahil edilmiştir. Etki değeri en düşük olan son %25'lik dilime (Q4) giren dergilerdeki makaleler ile etki değeri sıfır veya henüz belirlenmemiş olan dergilerdeki makaleler bu sıralamada değerlendirme dışında bırakılmıştır.

Beş yıllık toplam doküman, AIT ve CIT göstergeleri için puanların hesaplanmasında ise daha önceki sıralamalarda yapıldığı gibi, her üniversitenin tüm makale ve diğer dokümanları değerlendirmeye alınmıştır.

URAP Laboratuvarı'nda hazırlanan URAP 2017-2018 Dünya Sıralaması'nda yer alan 2500 üniversitenin dünyadaki konumu 30 Ekim 2017 günü ilan edilecektir. Bu tarihten itibaren sıralamayla ilgili duyurularımız <http://www.urapcenter.org/2017/index.php> web sitesinde yer alacaktır.

Amaç ve Kapsam

URAP sıralamasının temeli; bilimsel üretkenlik ve akademik ürünlerin kalitesidir. Bu yıl, üniversiteler arasında en fazla bilimsel makale yayımlamış olan 3000 üniversite belirlenmiş ve URAP göstergelerine göre puanlanıp sıralanmıştır. En yüksek puanı alan 2500 üniversite açıklanırken Çin Bilimler Akademisi ve Rusya Bilimler Akademisi gibi devlet araştırma kurumları ve hastaneler sıralama dışında bırakılmıştır. URAP'ın dünya sıralamasında yer alan 2500 yükseköğretim kurumu, dünyadaki yükseköğretim kurumlarının yaklaşık %12'sini temsil etmektedir. URAP Dünya Sıralaması, tamamen açık ve güvenilir bilgi kaynaklarından toplanan objektif verilere dayanılarak oluşturulmaktadır.

URAP Dünya Sıralaması'nda Kullanılan Göstergeler

URAP Laboratuvarı'nda, dünyanın ilk 2500 üniversitesini sıralamak için 6 akademik üretkenlik göstergesi kullanılmıştır. URAP, akademik üretkenliğe odaklanan bir sistem olduğu için sıralama sisteminin temelini üniversitelerin yaptığı bilimsel yayınlar oluşturmaktadır. Bilimsel yayınlarla ilgili bibliyometrik veriler, Clarivate Analytics (önceki adıyla Thomson Reuters IP & Science bölümü) tarafından sunulan InCites™ veritabanından elde edilmektedir. Yapılan yayınların niteliğini ve niceliğini göz önünde bulunduran göstergelere ek olarak, bir de Uluslararası İşbirliği göstergesi kullanılmaktadır. Kullanılan göstergelerin özellikleri aşağıda özetlenmiştir.

Yayın Sayısı

2016 yılında Web of Science tarafından taranan ve etki faktörü (Journal Impact Factor™ – JIF) bakımından ilk %75'lik dilime giren (Q1, Q2, Q3) dergilerde yayımlanmış makalelerin toplam sayısıdır. Bu gösterge, bir yükseköğretim kurumunun mevcut bilimsel üretkenliğini ölçmektedir.

Atıf

2012-2016 yılları arasında Web of Science tarafından taranan ve etki faktörü bakımından ilk %75'lik dilime giren dergilerde yayımlanmış tüm makalelerin aldığı toplam atıf sayısıdır. Bu gösterge, bir kurumun bilimsel üretkenliğinde kalitenin ne derece sürdürülebildiğini ifade etmektedir.

Toplam Bilimsel Doküman Sayısı

2012-2016 yılları arasında yayımlanan bilimsel dokümanların tümünün toplam sayısıdır. Bilimsel dokümanlar; bilimsel dergilerde yayımlanan makaleler, konferans bildirileri, akademik kitaplar, özetler, teknik raporlar gibi geniş bir yelpazeyi kapsamaktadır. Bu gösterge, bir kurumun uzun süreli akademik üretkenliğini ölçmektedir.

Toplam Yayın Etkisi (TYE)

2012-2016 yılları arası 23 bilim alanında yayımlanan makale sayılarının, ilgili alandaki makale başına düşen atıf (MBA) değerine göre ağırlıklandırılmış toplamını ifade etmektedir. Bu amaçla ilk

aşamada; kurumun 23 bilim alanında gözlenen makale başına düşen atıf değerinin, o alanda dünya geneli için gözlenen makale başına düşen atıf değerine olan oranı hesaplanmıştır. Elde edilen oran o alanda yapılan yayın sayısı ile çarpılarak ağırlıklı yayın sayısı elde edilmiştir. Bu gösterge yardımıyla, yapılan yayınların kalitesinin ilgili alandaki dünya ortalamalarına bağlı olarak ölçülmesi amaçlanmıştır. TYE değeri aşağıdaki formül kullanılarak hesaplanmıştır:

$$TYE = \sum_{i=1}^{23} \left(\frac{MBA_i}{MBA_{Dünya}} \right) * M_i$$

Toplam Atıf Etkisi (TAE)

2012-2016 yılları arası 23 bilim alanından alınan atıf sayısının ilgili alandaki makale başına düşen atıf değerine göre ağırlıklandırılmış toplamını ifade etmektedir. Bu gösterge yardımıyla, alınan atıfların kalitesinin ilgili alandaki dünya ortalamalarına bağlı olarak ölçülmesi amaçlanmıştır. Bu değer aşağıdaki formüle göre hesaplanmıştır:

$$TAE = \sum_{i=1}^{23} \left(\frac{MBA_i}{MBA_{Dünya}} \right) * A_i$$

Uluslararası İşbirliği

Bu gösterge bir kurumun uluslararası saygınlığını ifade etmektedir. 2012- 2016 yılları arasında bir yükseköğretim kurumunun başka bir ülkede yer alan kurum veya kurumlarla yaptığı toplam ortak yayın sayısını göstermektedir.

Veri Toplama

Bu çalışmada kullanılan bibliyometrik veriler Clarivate Analytics'in Web of Science veritabanı üzerine kurulu olan InCites™ arayüzünden elde edilmiştir. Sıralama çalışmasının yapıldığı tarih itibarıyla InCites'ta yer alan kurumlar içerisinde öncelikle 4 yıllık lisans programına sahip olanlar tespit edilmiştir. Bu koşulu sağlayan yükseköğretim kurumları arasından 2016 yılında 50 ve daha fazla yayını bulunan üniversitelerin verileri işlenerek ilk 2500'de yer alan kurumlar ilan edilmiştir. Makale ve atıf etkinliği göstergesi için kullanılan 23 bilimsel alana ilişkin veriler de InCites arayüzünden temin edilmiştir. URAP sıralamasında kullanılan 23 alan, Avustralya Yükseköğretim Kurumu'nun Web of Science'ta taranan dergileri tasnif etmek için önerdiği disiplin taksonomisi içerisinde seçilmiştir.

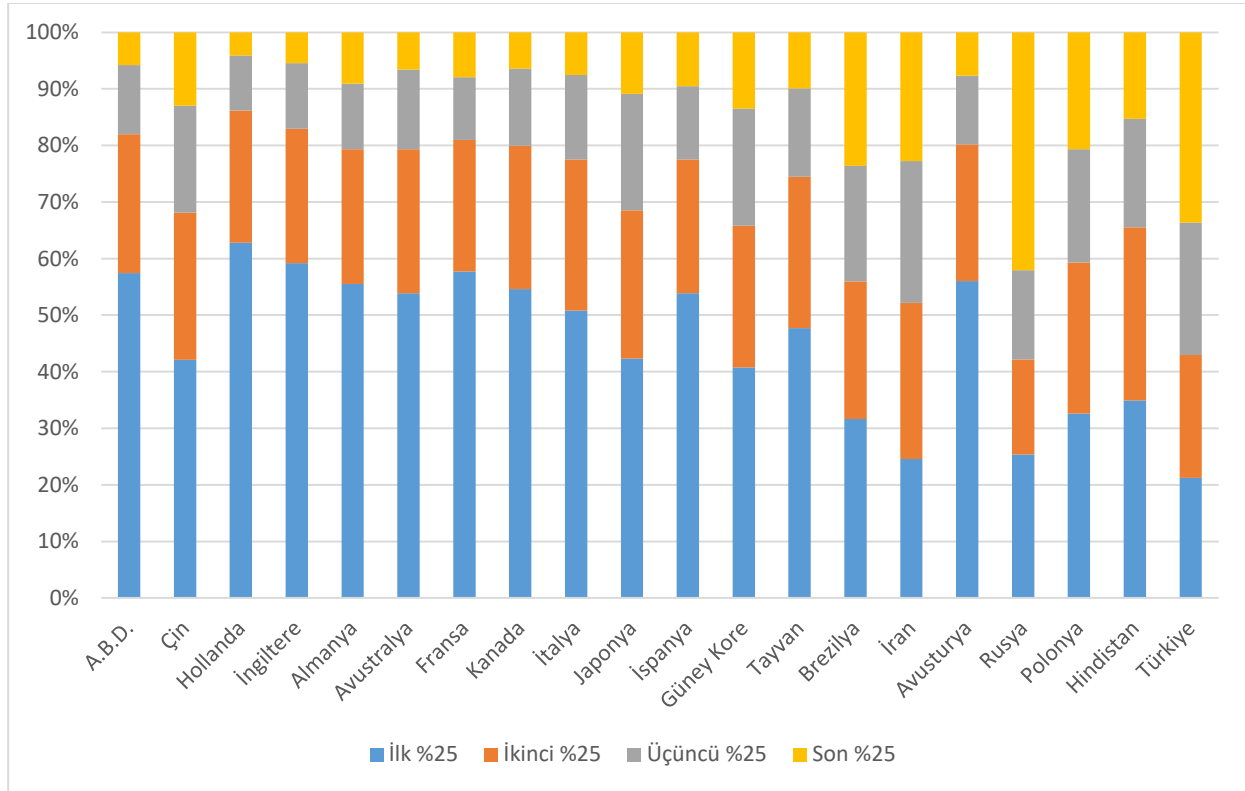
Puanlama, Ağırlıklandırma ve Birleştirme

Uyguladığımız istatistiksel yöntemler, göstergeler için kullandığımız verilerin dağılımının normal olmadığını göstermiştir. Bu nedenle puanlar, medyan değerinin altında ve üstünde bulunan değerler iki grup halinde toplandıktan sonra, doğrusal olarak hesaplanmıştır. Kullanılan göstergeler bir grup uzmanın görüşleri doğrultusunda Delfi Sistemi kullanılarak ağırlıklandırılmıştır.

- Yayın Sayısı: % 21
- Atıf: %21
- Toplam Doküman: % 10
- Toplam Yayın Etkisi: %18
- Toplam Atıf Etkisi: %15
- Uluslararası İşbirliği: %15

URAP 2017-2018 Dünya Sıralaması'nda üniversitelerimizin durumu

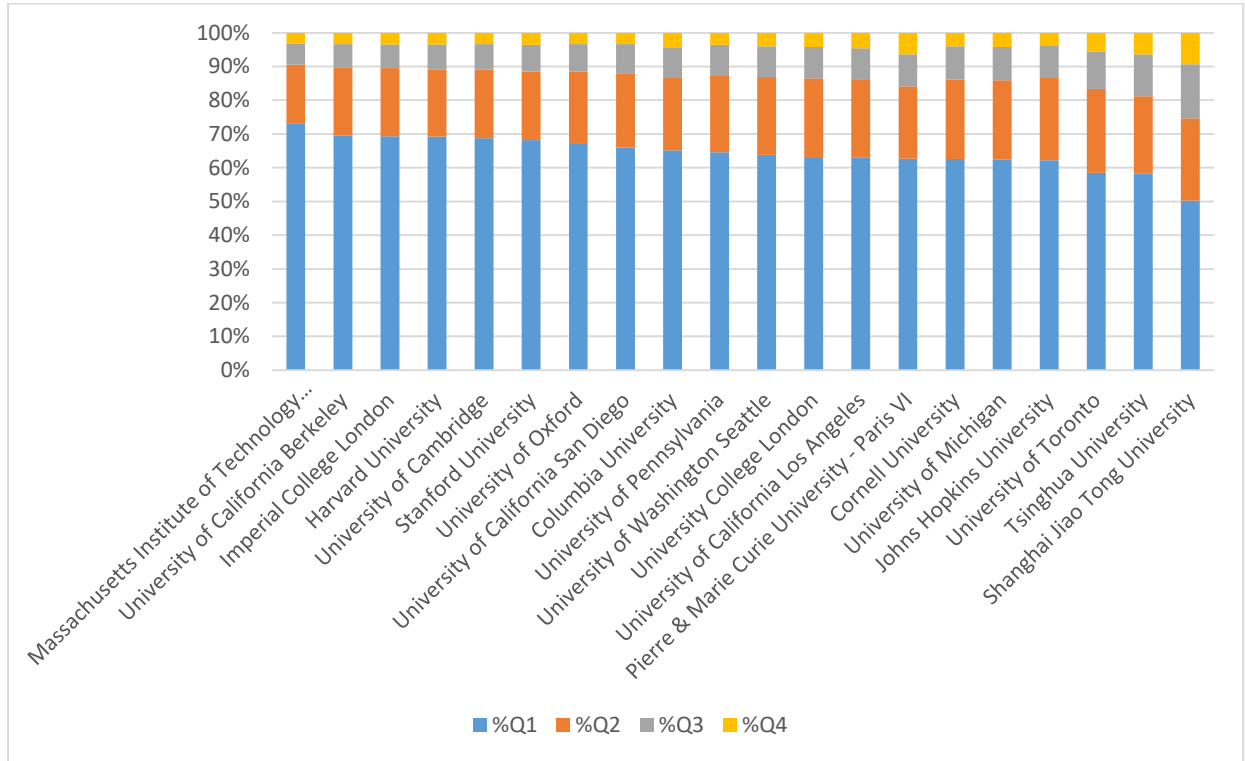
Ülkemizde halkımızın üniversite eğitime verdiği önem dünyanın çoğu ülkesinden daha fazladır. Bu yüksek ilgi nedeniyle, sürekli olarak yeni üniversiteler açılmaktadır. Yeni kurulan üniversitelerimizin çoğu, aday öğrencilerin ve velilerin üniversite sıralamalarını yakından izlediğini bilmektedir. Sayıları 200 civarına ulaşan üniversitelerimizin, sıralamalarda yükselebilmek için bilimsel yayınlarını hızla artırma çabaları umut vericidir.

Şekil 1. 2012-2016 yılları arasında Türkiye kaynaklı makalelerin yayımlandığı dergilerin etki değerine göre ayrıldığı %25'lik dört dilime girenlerin oranının bazı ülkelerle karşılaştırılması

Ancak son yıllarda ülkemizde bir yılda yayımlanan makale sayısı 30 bine yaklaştığı halde, 2012-2016 döneminde yayımlanan Türkiye kaynaklı makalelerin sadece %21,2'si etki değeri en yüksek dilimdeki (%25'lik en üst dilim) dergilerde yayımlanmıştır. Aynı dönemde Hollanda kaynaklı bilimsel makalelerin ise %62,8'i etki değeri en yüksek dergilerde (%25'lik en üst dilim) yayımlanmış bulunmaktadır. Bu oranlar İngiltere'de %59,2; Fransa'da %57,7; ABD'de %57,4 ve İspanya'da %53,9 düzeyine ulaşmıştır. Türkiye kaynaklı makalelerin sadece %21,2'si etki değeri en yüksek dergilerde yayımlanabildiği için Türk üniversitelerinin bilimsel yayınlarının atıf alma oranı dünya ortalamasının altına düşmüştür.

Diğer yandan, 2012-2016 döneminde Türkiye kaynaklı bilimsel makalelerin etki değeri en düşük dilimdeki (%25'lik en alt dilim) dergilerde yayımlanan makalelerinin oranı %33,6'ya ulaşmıştır. Diğer bir deyişle Türkiye kaynaklı her 3 makaleden biri etki değeri en düşük dergilerde yer almıştır. Aynı dönemde Hollanda'nın etki değeri en düşük dergilerde yayımlanan makalelerinin oranı sadece %4,1 olmuştur. Bu oranlar İngiltere'de %5,4; Fransa'da %7,8; ABD'de %5,8 ve İspanya'da %9,5 olmuştur.

Şekil 2. URAP 2017-2018 Dünya sıralamasında ilk 20'de yer alan üniversitelerin %25'lik dilime düşen yayın oranına göre sıralaması (2012-2016 dönemindeki makaleler değerlendirmeye alınmıştır).

Şekil 2'de görüleceği gibi dünyanın önde gelen ilk 20 üniversitesinin, etki değeri en yüksek %25'lik dilimdeki (Q1) dergilerde yayımlanan makalelerinin oranı %70,04 (Massachusetts Institute of Technology) ile %50,25 (Shanghai Jiao Tong) arasında değişmektedir. Türk üniversitelerinin dünya

sıralamalarında üst sıralara yükselebilmesi için makale sayılarını arttırırken etki değeri en yüksek dergilere yönelmeleri gerekmektedir.

Bu yıl yapılan URAP dünya sıralamasında, dünyanın ilk 2500 üniversitesi arasına 86 Türk üniversitesi girmiş bulunmaktadır. Tablo 1’de görüleceği gibi Türkiye; 86 üniversitesiyle ilk 2500 arasında en fazla üniversitesi olan 7. ülke olmuştur. Bu sonuç, ülkemiz açısından önemli bir başarıdır. Dünya sıralamalarında yer alabilen üniversitelerimizin sayısındaki artış, ülkemizdeki yükseköğretimin dünyadaki saygınlığının artmasını sağlamaktadır. Üniversitelerimizdeki değerli akademisyenlerin dünyanın en saygın dergilerine yönelmesi halinde, ilk 500’de ve ilk 100’de Türk üniversitelerinin yer alması mümkün olacaktır.

Tablo 1. 2017-2018 URAP dünya sıralamasında ilk 2500’de en fazla üniversitesi olan ülkelerin ilk 100, ilk 500, ilk 1000 ve ilk 2500’e giren üniversitelerinin sayıları

Ülke	ilk 100	ilk 500	ilk 1000	ilk 2500
Çin	9	54	123	376
A.B.D.	36	114	192	368
Japonya	2	15	44	152
Hindistan	-	1	18	125
Fransa	5	22	47	93
İngiltere	6	26	47	87
Türkiye	-	-	15	86
Brezilya	1	7	20	73
Güney Kore	1	12	32	69
Almanya	5	39	53	67
İtalya	2	25	45	66
İspanya	1	16	39	60
Tayvan	1	7	16	54
Polonya	-	3	18	51
Kanada	5	19	28	51
Avustralya	5	22	28	39

Ülkemizde son yıllarda yayımlanan makalelerin, etki değeri düşük dergilere kayması nedeniyle URAP 2017-2018 dünya sıralamasında yine ilk 100’e ve ilk 500’e girebilen üniversitemiz bulunmamaktadır. Bu sıralamada, ilk 500’e en yakın üniversitelerimizin dünya sıralamasındaki yerleri: ODTÜ: 532, İstanbul Üniversitesi: 540, Hacettepe Üniversitesi: 543 ve İstanbul Teknik Üniversitesi: 559 olmuştur.

Tablo 2. URAP 2017-2018 dünya sıralamasında dünyanın en iyi ilk 10 üniversitesi

Sıra	Üniversite	Ülke	Makale	Atıf	Toplam Bilimsel Doküman Sayısı	Uluslararası İşbirliği	Toplam Yayın Etkisi	Toplam Atıf Etkisi	Toplam
1	Harvard University	A.B.D.	126	126	60	90	108	90	600
2	University of Toronto	Kanada	125	123.97	59	89	104.53	68.03	569.53
3	University of Oxford	İngiltere	114.82	121.5	52.38	86.38	104.21	71.96	551.26
4	Pierre & Marie Curie University - Paris VI	Fransa	121.28	115.25	52.24	87.9	98.43	64.68	539.78
5	Stanford University	A.B.D.	112.66	125	50.24	71.29	103.39	74.64	537.21
6	University College London	İngiltere	117.78	114.51	54.55	85.5	98.63	65.33	536.3
7	Massachusetts Institute of Technology (MIT)	A.B.D.	101.97	121.62	44.17	69.28	107	89	533.05
8	Johns Hopkins University	A.B.D.	115.55	120.44	52.85	71.76	98.98	69.18	528.76
9	University of Cambridge	İngiltere	110.2	115.02	49.34	82.63	99.39	69.47	526.05
10	University of California Berkeley	A.B.D.	101.95	117.3	45.71	70.85	102.33	74.47	512.61

Tablo 3. URAP 2017-2018 dünya sıralamasında en üst sıralarda yer alan 15 üniversitemiz

Sıra	2017-2018 Sırası	Universite	Makale	Atıf	Toplam Bilimsel Doküman Sayısı	Uluslararası İşbirliği	Toplam Yayın Etkisi	Toplam Atıf Etkisi	Toplam
1	532	Orta Doğu Teknik Üniversitesi	66.72	64.49	31.83	46.55	58.82	47.91	316.31
2	540	İstanbul Üniversitesi	68.55	65.6	33.43	46.88	56.06	45.39	315.92
3	543	Hacettepe Üniversitesi	68.35	65.86	32.97	46.7	56.27	45.53	315.66
4	559	İstanbul Teknik Üniversitesi	66.38	64.42	31.73	46.41	58.22	47.66	314.82
5	652	Ankara Üniversitesi	65.72	64.21	32.03	46.08	56.75	46.48	311.26
6	653	Ege Üniversitesi	66.02	64.31	31.9	46.07	56.44	46.48	311.21
7	669	Gazi Üniversitesi	66.61	63.92	32.05	45.38	56.46	46.31	310.74
8	699	Boğaziçi Üniversitesi	63.75	63.27	30.65	45.69	58.07	48.56	309.99
9	840	İhsan Doğramacı Bilkent Üniversitesi	64.38	64.37	30.46	45.94	55.14	45.58	305.87
10	878	Erciyes Üniversitesi	64.95	63.94	30.98	45.17	54.92	45.27	305.24
11	921	Dokuz Eylül Üniversitesi	65.06	63.47	31.01	45.26	54.45	45.03	304.28
12	923	Yıldız Teknik Üniversitesi	64.16	63.53	30.76	45.24	55.15	45.42	304.26
13	943	Marmara Üniversitesi	64.4	63.47	31.06	45.26	54.54	45.09	303.82
14	947	Atatürk Üniversitesi	64.77	63.51	30.92	45.06	54.44	45.04	303.74
15	980	Selçuk Üniversitesi	64.4	63.42	30.98	45.05	54.36	45.01	303.23

Orta Doğu Teknik Üniversitesi Enformatik Enstitüsü'nün URAP (University Ranking by Academic Performance) Laboratuvarı'nda yürütülen bu çalışmamız Teknik Kurul ve Danışma Kurulunun ortak ürünüdür.

URAP'ın bu yıl Türkiye ve dünya sıralamalarında, bilimsel yayın standardını öne çıkaran uygulamasının üniversitelerimizin gerekli önlemleri alabilmeleri için yararlı olacağına inanıyoruz. Amacımız, üniversitelerimizin etki değeri yüksek dergilerdeki makalelerin önemini fark etmelerine yardımcı olmaktır. Üniversitelerimizin en kısa sürede bilimsel makalelerini dünyanın en saygın dergilerine yönelterek dünya sıralamalarında en üst sıralara yükselmelerini diliyoruz.

Prof. Dr. Ural Akbulut
URAP Koordinatörü